

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KATOWICACH

Katowice, 19.12.2011r.

RKT-410-03/11/MK

Decyzja nr RKT-50/2011

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zmian. Dz.U. Nr 99, poz. 660, Dz.U. Nr 171, poz. 1206, Dz.U. z 2008r. Nr 157, poz. 976, Dz.U. Nr 223, poz. 1458, Dz.U. Nr 227, poz. 1505, Dz.U. z 2009r. Nr 18, poz. 97, Nr 157, poz. 1241, Dz.U. z 2011r. Nr 34, poz. 173), działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. Na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się** za praktykę ograniczającą konkurencję zawarcie przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział „Wisła” w Wiśle, niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję, na rynku świadczenia usług przewodnickich przez przewodników górskich na obszarze zachodnim Beskidów Zachodnich, polegającego na opracowaniu, oraz opublikowaniu przez Wiślańskie Koło Przewodników Beskidzkich PTTK Oddział „Wisła” w Wiśle, cennika za świadczenie usług przewodnickich na ww. obszarze, co jest porozumieniem ograniczającym konkurencję, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, polegającym na bezpośrednim ustalaniu cen i **stwierdza się zaniechanie** jego stosowania z dniem 30.12.2010r.

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **nakłada się** na Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział „Wisła” w Wiśle, z tytułu naruszenia zakazu, o którym mowa w pkt I niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 1.035 PLN (słownie: tysiąca trzydziestu pięciu złotych), płatną do budżetu państwa.

III. Na podstawie art. 77 w związku z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz na podstawie art. 264 § 1 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz.U. z 2000r. Nr 98, poz. 1071 ze zmian.) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **postanawia się obciążyć** Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział „Wisła” w Wiśle, kosztami opisanego w punkcie I niniejszej decyzji, postępowania w wysokości 41 PLN (słownie: czterdziestu jeden złotych) oraz **zobowiązuje się** tego przedsiębiorcę do ich zwrotu na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się decyzji.

Uzasadnienie

Z analizy strony internetowej Wiślańskiego Koła Przewodników Beskidzkich w Wiśle (zwanego dalej Kołem) działającego w strukturze organizacyjnej Polskiego Towarzystwa

Turystyczno-Krajoznawczego Oddział „Wisła” w Wiśle wynikało, iż Koło opracowało „Cennik usług przewodnickich”. Pod cennikiem został podpisany Zarząd Koła.

Ponieważ powyższe działania mogły świadczyć o zawarciu przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział „Wisła” w Wiśle, niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję, Prezes Urzędu postanowieniem nr 1 z dnia 16.06.2011r. wszczął przeciwko temu przedsiębiorcy, postępowanie antymonopolowe w sprawie zawarcia niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku świadczenia usług przewodników górskich na obszarze zachodnim Beskidów Zachodnich, polegającego na opracowaniu, oraz opublikowaniu przez Wiślańskie Koło Przewodników Beskidzkich działające w strukturze organizacyjnej PTTK Oddział „Wisła” w Wiśle (zwane dalej PTTK „Wisła”), cennika za świadczenie usług przewodnickich na tym obszarze, co może być porozumieniem ograniczającym konkurencję, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 tej ustawy.

Z kolei postanowieniem nr 2 z tego samego dnia zaliczono w poczet dowodów tego postępowania, informacje i dokumenty zebrane w toku postępowania wyjaśniającego poprzedzającego wszczęcie niniejszego postępowania w zakresie wskazanym w tym postanowieniu.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu niniejszego postępowania PTTK „Wisła” w piśmie z dnia 04.07.2011r. (karta nr 88) poinformował, iż zarzucanie mu przez Prezesa Urzędu porozumienie zostało rozwiązane na skutek oświadczenia PTTK „Wisła” z dnia 10.12.2010r. doręzonego Wiślańskiemu Kołu Przewodników Beskidzkich w dniu 13.12.2010r. Natomiast w dniu 29.12.2010r. podstrona internetowa PTTK „Wisła” z cennikiem została zlikwidowana. Zdaniem PTTK „Wisła” to nielegalne porozumienie zostało rozwiązane i zaprzestano jego stosowania na skutek jego otwartego zdystansowania się od udziału w tymże porozumieniu. Zdaniem PTTK „Wisła” cennik został opracowany przez podmioty indywidualnie prowadzące działalność gospodarczą w ramach Koła i został opublikowany na prywatnej podstronie PTTK „Wisła” bez jego wiedzy i zgody. Dlatego też PTTK „Wisła” wniosło o umorzenie tego postępowania.

Postanowieniem nr 3 z dnia 04.11.2011r. ograniczono prawo wglądu do materiału dowodowego zgromadzonego w tym postępowaniu w zakresie wskazanym w sentencji tego postanowienia. Ponadto pismem z tego samego dnia PTTK „Wisła” zostało poinformowane o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w niniejszym postępowaniu.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

PTTK „Wisła” wpisane jest do Krajowego Rejestru Sądowego, Rejestru Stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i publicznych zakładów opieki zdrowotnej prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej pod nr 0000120611 jako stowarzyszenie. Tym samym PTTK „Wisła” posiada osobowość prawną. Również zgodnie ze statutem PTTK w Warszawie (karty od nr 58 do nr 74), oddziały PTTK posiadają osobowość prawną, którą uzyskują z dniem wpisu do rejestru.

Celem działania PTTK „Wisła” jest zgodnie z KRS-em m.in. stwarzanie warunków ułatwiających wędrowanie i działalność krajoznawczą w kraju i poza jego granicami oraz reprezentowanie interesów turystów i krajoznawców. PTTK „Wisła” opiera swoją działalność na pracy społecznej, do prowadzenia swoich spraw może zatrudniać pracowników. PTTK „Wisła” może prowadzić działalność gospodarczą, z której dochód służy realizacji celów statutowych. Ponadto do celów PTTK „Wisła” należy w szczególności rozwijanie kultury fizycznej i rekreacji, krzewienie zamiłowania krajoznawczego i umiejętności turystycznych, szerzenie kultury turystyki, wykorzystywanie poznawcze i zdrowotne walorów wędrownictwa, popularyzacja walorów krajoznawczych i turystycznych Polski, szkolenie kadry dla realizacji potrzeb i celów PTTK „Wisła”, kultywacja tradycji turystycznych, nadawanie uprawnień przewodnickich i prowadzenie działalności przewodnickiej. Ponadto PTTK „Wisła” zgodnie ze statutem umożliwia przewodnikom tworzenie organizacji samorządowych w ramach PTTK. Powyższe cele PTTK „Wisła” zostały również zawarte w jego statucie (karty od nr 75 do nr 81).

Ponadto zgodnie z postanowieniami statutu (karty od nr 75 do nr 81), PTTK „Wisła” skupia członków zwyczajnych oraz wspierających. Członek zwyczajny jest zobowiązany m.in. przestrzegać postanowień statutu, regulaminów i uchwał władz PTTK, uczestniczyć w jego działalności, propagować cele PTTK „Wisła” i godnie go reprezentować. Utrata członkostwa może nastąpić m.in. na skutek wystąpienia z tej organizacji, skreślenia z listy członków, wykluczenia prawomocnym orzeczeniem Sądu Koleżeńskiego. Również „Karta praw i obowiązków członka PTTK” (karta nr 93), przewiduje, iż członek zwyczajny ma obowiązek przestrzegać postanowień statutu PTTK, regulaminów i uchwał władz PTTK.

Władzami PTTK „Wisła” jest Zjazd oddziału, Zarząd, Komisja Rewizyjna i Sąd Koleżeński. Szczegółowe obowiązki władz PTTK „Wisła” określa jego statut. W szczególności zgodnie z art. 29 statutu, do zadań Zarządu należy m.in. reprezentowanie PTTK „Wisła” na zewnątrz, powoływanie i rozwiązywanie kół i klubów oraz sprawowanie nadzoru nad ich działalnością (karta nr 78 verte).

Zgodnie z art. 42 statutu (karta nr 79 verte), Zarząd PTTK „Wisła” może powoływać koła i kluby, które są jego jednostkami organizacyjnymi. Koło może być powołane uchwałą Zarządu na podstawie pisemnej deklaracji minimum 10 członków zwyczajnych PTTK „Wisła”. Koła zrzeszają członków zwyczajnych PTTK „Wisła” opłacających składkę członkowską. Zadaniem Koła jest organizacja statutowej działalności turystycznej i krajoznawczej. Szczegółowe kompetencje i zadania Kół określone są w ich regulaminach, uchwalonych przez Zarząd PTTK „Wisła”.

Jednym z Kół PTTK „Wisła” jest Wiślańskie Koło Przewodników Beskidzkich. Koło to zostało założone 12.05.1987r. Zgodnie z „Regulaminem Klubu Przewodników Turystycznych przy oddziale PTTK „Wisła” w Wiśle (karty od nr 102 do nr 111), Klub używający także nazwy Koło zrzesza przewodników posiadających odpowiednie uprawnienia państwowe lub PTTK. Przynależność do Koła przewodnicy dokumentują poprzez złożenie deklaracji oraz opłacenie składki członkowskiej PTTK i składki klubowej. Koło zrzesza przewodników należących do oddziału PTTK „Wisła”. Do Koła mogą też należeć przewodnicy z innych Oddziałów PTTK. Przewodnicy należący do Koła mają status członka zwyczajnego z pełnią praw i obowiązków wynikającą z tego Regulaminu. Do Koła mogą też przynależeć przewodnicy nie należący do PTTK, a posiadający odpowiednie uprawnienia przewodnickie. W takim przypadku przewodnicy posiadają status członka-sympatyka Koła i nie posiadają pełni praw, które posiadają członkowie zwyczajni. Członek zwyczajny oraz sympatyk Koła ma prawo m.in. korzystać z pomocy i urządzeń PTTK na zasadach określonych przez Zarząd Główny oraz otrzymywać jego komunikaty. Ponadto członek zwyczajny i sympatyk jest zobowiązany m.in. do przestrzegania postanowień statutu, regulaminów i uchwał władz Koła i PTTK „Wisła”, aktywnego uczestniczenia w działalności Koła i PTTK „Wisła” oraz opłacania składki członkowskiej.

Do zadań Koła należy m.in. zrzeszanie przewodników posiadających uprawnienia nadane zgodnie z obowiązującymi przepisami świadczenie usług turystycznych, prowadzenie szkoleń i organizowanie kursów dla kandydatów, prowadzenie działalności krajoznawczej oraz organizowanie i ułatwianie przewodnikom uprawiania turystyki, współdziałanie z PTTK „Wisła” w zakresie realizacji jego działań, przydzielenia przewodnikom wycieczek, wyróżniania i odznaczanie przewodników.

Zgodnie ze statutem PTTK „Wisła” najwyższą władzą Koła jest walne zebranie. Ponadto władzami Koła są zarząd oraz komisja rewizyjna. Koła mogą prowadzić działalność gospodarczą, za którą odpowiada Zarząd PTTK „Wisła”.

Działalnością Koła w okresie pomiędzy jego zebraniem kieruje Zarząd Koła, który ponosi odpowiedzialność za jego bieżącą działalność oraz odpowiada przed zarządem PTTK „Wisła”.

Uchwały Zarządu Koła zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy liczby członków Zarządu.

Do kompetencji Zarządu Koła należy m.in.:

- wykonywanie uchwał władz Koła oraz zebrań Koła,
- zarządzanie funduszami i majątkiem Koła,
- czuwanie nad wykonywaniem obowiązków statutowych i regulaminowych przez członków

Koła,

- powoływanie w miarę potrzeby zespołów w szczególności do spraw szkoleniowych i spraw dyscyplinarnych przewodników,
- stosowanie na wniosek zespołu do spraw dyscyplinarnych, kar dyscyplinarnych.

Do zadań zespołu do spraw dyscypliny należy rozpatrywanie spraw dyscyplinarnych członków Koła wnoszonych przez członków indywidualnie lub zbiorowo na wniosek osób fizycznych lub prawnych oraz przedstawienie wniosków do zarządu Koła w sprawie orzekania kar.

W sprawach nie uregulowanych tym regulaminem zastosowanie mają przepisy statutu PTTK i statutu PTTK „Wisła”.

Z wyjaśnień PTTK „Wisła” wynika, iż obecnie do Koła należy 69 przewodników. Przynależność do Koła nie jest obowiązkowa. Przewodnicy świadczą swoje usługi zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o usługach turystycznych (tekst jedn. Dz.U. z 2004r. nr 223, poz. 2268 ze zmian.) oraz zgodnie z przepisami wykonawczymi. Uprawnienia do świadczenia usług przewodnickich zgodnie z art. 28 ww. ustawy, nadaje, odmawia nadania, zawiesza, przywraca i cofa marszałek województwa właściwy dla miejsca zamieszkania przewodnika, który prowadzi również ewidencję nadanych uprawnień oraz sprawuje nad nimi kontrolę.

Jak ustalono w niniejszym postępowaniu przewodnicy należący do Koła posiadają uprawnienia do świadczenia usług przewodnickich na obszarze zachodnim Beskidów Zachodnich, obejmującym przede wszystkim obszar województwa śląskiego oraz małopolskiego, który to obszar został szczegółowo opisany w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 17 stycznia 2006r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz.U. Nr 15, poz. 104). Powyższy zakres świadczenia usług przewodnickich przez przewodników należących do Koła potwierdziło również PTTK „Wisła” (karta nr 54).

Z informacji przekazanych przez marszałków województwa śląskiego oraz małopolskiego wynika, iż zgodnie z rejestrem przez nich prowadzonym, na terenie woj. małopolskiego zamieszkuje ok. 31 osób posiadających uprawnienia przewodnika turystycznego beskidzkiego na obszar zachodni Beskidów Zachodnich, natomiast w woj. śląskim uprawnienia przewodnika górskiego na ten obszar posiada ok. 690 osób. Oznacza to, iż ogółem uprawnienia na obszar zachodni Beskidów Zachodnich posiada ok. 700 osób. Tym samym Koło do którego należy obecnie 69 przewodników skupia około 10% przewodników posiadających uprawnienia na ten obszar. Pozostali przewodnicy posiadający uprawnienia na ten obszar, nie przynależą do żadnych kół przewodników lub też przynależą do innych.

Z informacji przekazanych przez PTTK „Wisła” wynika, iż na początku lat 90-tych przewodnicy obsługiwali wycieczki wyłącznie na zlecenie Biura Obsługi Ruchu Turystycznego (BORT) PTTK. Wówczas został opracowany cennik na podstawie którego przewodnicy wykonywali usługi na zlecenie BORT. Obecnie przewodnicy świadczą swoje usługi przede wszystkim w ramach indywidualnie prowadzonej działalności gospodarczej bądź umów-zleceń zawieranych bezpośrednio z klientami (karta nr 5 verte). Sporadycznie zdarzają się sytuacje, kiedy przewodnicy wykonują usługę przewodnicką na zlecenie BORT.

Jak wykazało postępowanie wyjaśniające poprzedzające wszczęcie niniejszego postępowania antymonopolowego, Koło na swojej stronie internetowej¹, będącą podstroną internetową PTTK „Wisła”, zamieściło „Cennik usług przewodnickich” (karta nr 5). Nad cennikiem tym zamieszczona została pełna nazwa Koła tj. „Wiślańskie Koło Przewodników Beskidzkich, 43-460 Wisła, ul. Lipowa 4a”.

Cennik ten brzmiał następująco:

- „Wycieczki wyceniane są wg. cennika godzinowego:
- wycieczka piesza górską - 30 zł. za godzinę,

¹ www.przewodnicy.yoyo.pl

- wycieczka autokarowa - 30 zł. za godzinę,
 - pilotowanie wycieczki - 25 zł. za godzinę.
- Za wycieczki prowadzone w języku obcym przysługuje 80% dodatek.
Za utrudnienia w prowadzeniu wycieczki dolicza się:
- ilość uczestników na wycieczce pieszej powyżej 50 osób - 20%,
 - brak mikrofonu w autokarze - 30%,
 - awaria autokaru - zwrot kosztów dojazdu do Wisły."

Pod cennikiem podpisał się Zarząd Koła. Cennik ten nie został zatwierdzony żadną uchwałą ani innym aktem władz Koła oraz PTTK „Wisła”.

Z wyjaśnień PTTK „Wisła” wynika, iż cennik został zamieszczony na stronie internetowej Koła w 2007r. W dzisiejszych czasach cennik ten nie ma odniesienia do rzeczywiście stosowanych cen. Koło wyjaśniło, iż cennik był uaktualniany nieformalnie podczas spotkań, w związku z ww. tradycją, proporcjonalnie o wskaźnik inflacji (karta nr 9). Nie sporządzano żadnej kalkulacji cen zawartych w tym cenniku.

Ponadto PTTK „Wisła” stwierdziło, iż nie uczestniczyło w ustalaniu przez Koło cennika usług przewodnickich ani nie otrzymywało go do akceptacji (karta nr 49). Cennik był ustalany wyłącznie przez Zarząd Koła, jednakże Koło nigdy nie interesowało się po jakich cenach przewodnicy świadczą swoje usługi, gdyż ceny są ustalane w negocjacjach pomiędzy przewodnikiem, a klientem (karta nr 7).

Jak wynika z materiału dowodowego, PTTK „Wisła” pismem z dnia 10.12.2010r. (karta nr 89) zwróciło się do Koła o natychmiastowe usunięcie z jego strony internetowej cennika za świadczenie usług przewodnickich oraz zaprzestanie jego dalszego stosowania. Dalej z pisma tego wynika, iż PTTK „Wisła” poinformowało Koło, iż cennik ten został zamieszczony bez jego zgody i ma charakter nieformalnego porozumienia, którego treść jest niezgodna z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa. PTTK „Wisła” poinformowało, iż z dniem 29.12.2010r. podstrona internetowa z cennikiem została zlikwidowana (karta nr 19).

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Interes publicznoprawny

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu podejmuje działania w przypadku podejrzenia naruszenia przez przedsiębiorców interesu publicznego. Wobec powyższego warunkiem niezbędnym do oceny działania danego przedsiębiorcy w świetle ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest wykazanie, iż jego działania naruszyły interes publicznoprawny. W ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów brak jest definicji ustawowej, co należy rozumieć poprzez interes publicznoprawny. Jednakże na tle dotychczasowego orzecznictwa antymonopolowego, wykształconego co prawda w czasie obowiązywania poprzedniej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ale zachowującego swoją aktualność również obecnie, utrwalił się pogląd, iż naruszenie interesu publicznoprawnego ma miejsce wówczas, gdy działaniami, będącymi przedmiotem postępowania, zagrożony jest interes ogólnospołeczny, co może mieć miejsce m.in. wówczas, gdy skutkiem określonych sprzecznych z przepisami ustawy działań, dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku (*E.Modzelewska-Wachal. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz. Wyd. Twigger. Warszawa 2002r.*). Przykładowo należy wskazać na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29.05.2001r. (sygn. akt I CKN 1217/98), w którym to wyroku Sąd uznał, iż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów ma służyć ochronie interesu ogólnospołecznego (publicznego) polegającego na zapewnieniu właściwych warunków

funkcjonowania rynku gospodarczego, tj. prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w warunkach konkurencji oraz możliwości swobodnego podejmowania decyzji, co do warunków prowadzenia tej działalności. Rynek taki może jednak funkcjonować prawidłowo tylko, jeśli zapewnione są warunki powstania i rozwoju konkurencji. Jedyne w warunkach niezakłóconej konkurencji, przedsiębiorcy i konsumenci mają gwarancję realizacji konstytucyjnej wolności gospodarczej i ochrony swoich praw. Istotą bowiem konkurencji jest współzawodnictwo przedsiębiorców w celu uzyskania przewagi na rynku, pozwalającej na osiągnięcie maksymalnych korzyści ekonomicznych ze sprzedaży towarów i usług, oraz maksymalne zaspokojenie potrzeb konsumentów przy, jak najniższej cenie. Decyduje o tym wolne i nieskrępowane działanie mechanizmów rynkowych, w tym zapewnienie możliwości swobodnego podejmowania decyzji. Natomiast wszelkie formy uzgodnionych działań przedsiębiorców, których celem lub skutkiem jest ograniczenie wolności działalności gospodarczej uczestników rynków, są naruszeniem reguł konkurencji i stanowią naruszenie przepisów ustawy. Tym samym ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów chroni konkurencję jako zjawisko o charakterze instytucjonalnym.

Ponadto na tle obowiązującego orzecznictwa antymonopolowego², należy uznać, iż naruszenie interesu publicznoprawnego ma miejsce wówczas, gdy działaniami będącymi przedmiotem postępowania antymonopolowego zagrożony jest interes ogólnospołeczny, choć ma miejsce także wtedy, gdy skutkami działań sprzecznych z przepisami prawa antymonopolowego, dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku lub gdy działania te wywołują niekorzystne zjawiska na rynku. W tym kontekście oznacza to, iż dobrem chronionym przez przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest samo istnienie konkurencji jako atmosfery, w jakiej prowadzona jest działalność gospodarcza na rynku, gdyż w interesie publicznym leży istnienie i rozwój konkurencji na wszystkich rynkach właściwych. Stąd też działania ograniczające powstanie lub rozwój konkurencji, lub też działania wskazujące na zagrożenie dla funkcjonowania rynku są praktykami niepożądanymi i naruszają interes publicznoprawny.

W okolicznościach niniejszej sprawy oznacza to, iż warunkiem niezbędnym do oceny, czy działania PTTK „Wisła” mogły naruszyć przepisy ustawy, jest wykazanie, iż mogły naruszyć interes publicznoprawny.

Powodem wszczęcia niniejszego postępowania antymonopolowego było podejrzenie zawarcia przez PTTK „Wisła” porozumienia ograniczającego konkurencję polegającego na opracowaniu oraz opublikowaniu przez Zarząd Wiślańskiego Koła Przewodników Beskidzkich działającego w strukturze organizacyjnej PTTK „Wisła”, cennika za świadczenie usług przewodnickich na obszarze zachodnim Beskidów Zachodnich, co jest porozumieniem ograniczającym konkurencję, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, polegającym na bezpośrednim ustalaniu cen.

Na skutek ustalenia przez Koło jednolitego cennika za usługi przewodnickie, usługi te mogły być wykonywane przez członków tego Koła po tych samych cenach.

U podstaw zakazu zawierania porozumień ograniczających konkurencję leży postulat samodzielności rynkowej przedsiębiorców, z którego wynika zakaz nawiązywania wszelkich kontaktów, których celem lub skutkiem jest ograniczenie konkurencji na rynku właściwym. Ustalanie cen o określonej wielkości, pomiędzy potencjalnymi lub rzeczywistymi konkurentami, jest postacią typowego porozumienia cenowego, którego skutkiem może być ograniczenie konkurencji cenowej pomiędzy podmiotami działającymi na tym samym szczeblu obrotu. Stosowanie przez przedsiębiorców cen o ustalonej wysokości, powoduje ograniczenie konkurencji cenowej pomiędzy konkurentami, którzy nie pobierają za swoje usługi cen niższych niż wynikające z cennika.

Horyzontalne porozumienia cenowe zaliczają się do najcięższych naruszeń konkurencji, gdyż zazwyczaj wywołują niekorzystne działania na rynku, zniekształcając ten rynek, ograniczając albo eliminując na nim konkurencję. Działania te naruszają zatem interes ogólnospołeczny³.

Ustalanie pomiędzy konkurentami cen o określonej wysokości może wpływać negatywnie na poziom cen stosowanych na rynku, w tym zwiększać koszty po stronie osób nabywających usługi

² Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05.06.2008r. III CKN 40/07.

³ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2003r. (sygn. akt I CKN 496/01).

uczestników porozumienia tj. w tym przypadku turystów korzystających z usług przewodników należących do Koła, co w ostatecznym rachunku może godzić w interes i dobrobyt konsumentów. W związku z powyższym w niniejszej sprawie, w ocenie Prezesa Urzędu, zaistniały podstawy do wszczęcia w interesie publicznym postępowania, którego celem było wyeliminowanie z rynku praktyki naruszającej przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Oznacza to, iż działania PTTK „Wisła” w ramach, którego struktury organizacyjnej działa Koło przewodników mogą podlegać ocenie w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

PTTK „Wisła” jako przedsiębiorca

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stroną postępowania jest każdy, wobec kogo zostało wszczęte postępowanie w sprawie praktyk ograniczających konkurencję.

Niniejsze postępowanie zostało wszczęte w przeciwko PTTK „Wisła” w ramach którego struktury organizacyjnej działa Koło przewodników.

Wobec powyższego istotnym w niniejszym postępowaniu jest ocena statusu PTTK „Wisła” tj. rozważenie, czy posiada ono status przedsiębiorcy, o jakim mowa w art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów pod pojęciem „przedsiębiorcy” należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie gospodarczej (tekst jedn. Dz.U. z 2010r. Nr 220, poz. 1447 ze zmian.), a także: (a) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, (b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu, (c) osobę fizyczną, która posiada kontrolę w rozumieniu art. 4 pkt 4 ustawy, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13 ustawy, oraz (d) związek przedsiębiorców w rozumieniu art. 4 pkt 2 ustawy, na potrzeby przepisów dotyczących praktyk ograniczających konkurencję oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Z kolei zgodnie z art. 4 pkt 2 ustawy, przez związek przedsiębiorców rozumie się izby, zrzeszenia i inne organizacje zrzeszające przedsiębiorców, o których mowa w art. 4 pkt 1, jak również związki tych organizacji.

Powyższe oznacza, iż adresatem zakazów praktyk ograniczających konkurencję są obok przedsiębiorców także ich związki, przez które zgodnie z art. 4 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów należy rozumieć izby, zrzeszenia i inne organizacje zrzeszające przedsiębiorców, o których mowa w art. 4 pkt 1 ww. ustawy, jak również związki tych organizacji.

Ponieważ przewodnicy przynależący do Koła są członkami PTTK „Wisła” w pierwszej kolejności rozważenia wymaga, czy przewodnicy w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, mogą być uznani za przedsiębiorców, a tym samym PTTK „Wisła” za związek przedsiębiorców.

W świetle ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, do której bezpośrednio odsyła art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, uznanie określonego podmiotu za przedsiębiorcę jest zdeterminowane ustaleniem, czy posiada on cechy kwalifikujące go do grupy podmiotów wymienionych w art. 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz, czy wykonuje działalność spełniającą kryteria działalności gospodarczej określone w art. 2 tej ustawy. Cechy te spełnia osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą (art. 4 ust. 1 ww. ustawy). Przez działalność gospodarczą należy z kolei zgodnie z art. 2 ww. ustawy rozumieć zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz

poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w swoim imieniu, w sposób zarobkowy, zorganizowany i ciągły.

Jak wynika z informacji uzyskanych z urzędów gmin właściwych dla miejsca zamieszkania przewodników przynależących do Koła, co najmniej część z nich świadczy usługi przewodnickie w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej.

Za wykonywanie usług przewodnickich przewodnicy otrzymują wynagrodzenie. Wynagrodzenie to stanowi przychód przewodników z tytułu prowadzonej przez nich działalności gospodarczej. Tym samym przewodnicy świadczą swoje usługi w sposób zarobkowy.

Przewodnicy dokonali rejestracji prowadzonej przez nich działalności gospodarczej. Ponadto świadczenie przez przewodników usług przewodnickich w ramach Koła, świadczy o zamiarze przewodników wykonywania tego rodzaju usług w sposób powtarzalny w długim okresie czasu. Przewodnicy ponoszą koszty prowadzenia tej działalności w postaci m.in. odprowadzania składek ZUS i ponoszą odpowiedzialność za wykonywaną działalność gospodarczą, co oznacza, iż świadczą usługi na własny rachunek i we własnym imieniu.

Powyższe oznacza, iż przewodnicy, są przedsiębiorcami w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, gdyż są to osoby fizyczne prowadzące, działalność zarobkową we własnym imieniu, zarobkowo, w sposób zorganizowany i ciągły.

Wobec powyższego Prezes UOKiK uznał, że działalność przewodników mieści się w zakresie znaczeniowym pojęcia przedsiębiorcy, o jakim mowa w art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ponieważ jak wykazano powyżej przewodnicy na potrzeby stosowania przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów posiadają status przedsiębiorców, zrzeszające ich PTTK „Wisła”, którego są członkami posiada status związku przedsiębiorców, o jakim mowa w art. 4 pkt 2 tej ustawy.

Należy przy tym zaznaczyć, iż dla rozpatrywanej sprawy nie ma większego znaczenia fakt, iż PTTK „Wisła” zrzesza obok przewodników prowadzących działalność gospodarczą, także i przewodników świadczących usługi przewodnickie jako nie zaewidencjonowani przedsiębiorcy. Jak bowiem orzekł Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 22.10.2001r. (sygn. akt XVII Ama 123/00) związkami przedsiębiorców są bowiem zrzeszenia grupujące obok przedsiębiorców, także osoby nie mające takiego statusu. W wyroku tym Sąd orzekł bowiem, iż poprzez związek przedsiębiorców należy rozumieć wszystkie związki przedsiębiorców, a nie tylko te, które zrzeszają wyłącznie przedsiębiorców.

Ponadto należy wskazać, iż PTTK „Wisła” wpisane jest do Krajowego Rejestru Sądowego, Rejestru Stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i publicznych zakładów opieki zdrowotnej prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej pod nr 0000120611 jako stowarzyszenie. Tym samym PTTK „Wisła” posiada osobowość prawną. Również zgodnie ze statutem PTTK w Warszawie (karty od nr 58 do nr 74), oddziały PTTK posiadają osobowość prawną, którą uzyskują z dniem wpisu do rejestru.

W świetle art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989r. Prawo o stowarzyszeniach (tekst jedn. Dz.U. z 2001r. Nr 79, poz. 855 ze zmian.), stowarzyszenia są dobrowolnymi, samorządnymi i trwałymi zrzeszeniami o celach niezarobkowych. Jednakże zgodnie z art. 34 ww. ustawy, stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą, według ogólnych zasad określonych w odrębnych przepisach. Dochód z działalności gospodarczej stowarzyszenia służy realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków. Tym samym w świetle obowiązujących przepisów prawa, stowarzyszenia zasadniczo prowadzą działalność niekomercyjną, nie nastawioną na osiągnięcie zysku (*not for profit*), lecz ukierunkowaną na realizację celów statutowych.

Jednym z celów statutowych tego Stowarzyszenia jest m.in. stwarzanie warunków ułatwiających wędrowanie i działalność krajoznawczą w kraju i poza jego granicami, szkolenie kadry dla realizacji potrzeb i celów PTTK „Wisła”, kultywacja tradycji turystycznych i prowadzenie działalności

przewodnickiej. PTTK „Wisła” opiera swoją działalność na pracy społecznej, do prowadzenia swoich spraw może zatrudniać pracowników. Ponadto PTTK „Wisła” może prowadzić działalność gospodarczą, z której dochód służy realizacji celów statutowych. PTTK „Wisła” w 2010r. uzyskała przychody m.in. z tytułu świadczonych usług turystycznych, ogłoszeń prasowych, sklepiku i organizacji rajdów (karta nr 115).

Powyższe świadczy o tym, iż PTTK „Wisła” uczestniczy w wymianie handlowej, w postaci organizacji świadczenia usług turystycznych, tym samym może być również uznane za przedsiębiorcę w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co nie jest jednak decydujące dla oceny okoliczności w niniejszej sprawie.

Mając powyższe na uwadze należy uznać, iż PTTK „Wisła” może być stroną niniejszego postępowania.

Rynek właściwy

Praktyki ograniczające konkurencję ujawniają się na rynku właściwym. Dlatego w postępowaniach dotyczących stosowania praktyk ograniczających konkurencję, niezbędne jest określenie rynku właściwego.

Zgodnie z art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, uznawane są przez ich nabywców za substytuty oraz oferowane są na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji.

Tym samym elementami niezbędnymi do określenia rynku właściwego, jest jego zdefiniowanie pod względem produktowym i geograficznym.

Punktem wyjścia do wyznaczania rynku produktowego w danej sprawie jest zdefiniowanie towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości są uznawane przez nabywców za substytuty.

Z kolei do wyznaczenia rynku geograficznego w danej sprawie, konieczne jest zdefiniowanie obszaru, na którym biorąc pod uwagę bariery dostępu do tego rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji.

Niniejsze postępowanie dotyczy działalności PTTK „Wisła” polegającej na ustalaniu przez Zarząd Koła przewodników działającego w jego strukturze organizacyjnej, cen za usługi świadczone przez przewodników należących do tego Koła.

W ocenie Prezesa Urzędu pod względem produktowym rynkiem właściwym w tej sprawie jest świadczenie usług przewodnickich.

Świadczenie usług przewodnickich stanowi bez wątpienia „usługę”, mieszczącą się w definicji towaru wynikającej z art. 4 pkt 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W myśl tego przepisu przez towary rozumie się rzeczy, jak również energię, papiery wartościowe i inne prawa majątkowe, usługi, a także roboty budowlane.

Zgodnie z art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o usługach turystycznych (tekst jedn. Dz.U. z 2004r. nr 223, poz. 2268 ze zmian.), usługi przewodnickie należą do usług turystycznych. Z kolei zgodnie z art. 3 pkt 7a ww. ustawy, przewodnikiem turystycznym jest osoba zawodowo oprowadzająca turystów lub odwiedzających po wybranych obszarach, miejscowościach i obiektach, udzielająca fachowej informacji oraz sprawująca nad turystami lub odwiedzającymi opiekę w zakresie wynikającym z umowy. Ponadto do zadań przewodnika należy zgodnie z art. 20 ust. 2 ww. ustawy, troska o bezpieczeństwo turystów podczas wycieczek w górach.

Jak stanowi art. 21 ust. 1 ustawy o usługach turystycznych, przewodnicy turystyczni otrzymują uprawnienia następujących rodzajów:

- przewodników górskich dla określonych obszarów górskich;

- przewodników miejskich dla poszczególnych miast;
- przewodników terenowych dla poszczególnych województw, regionów oraz tras turystycznych;
- międzynarodowych przewodników wysokogórskich, których uprawnienia nie są ograniczone terytorialnie.

Z kolei uprawnienia przewodników górskich dzielą się na trzy klasy w zależności od stopnia trudności tras i wycieczek (art. 21 ust. 2 ww. ustawy).

Wymagania jakie musi spełnić przewodnik turystyczny określone są w art. 22 ustawy o usługach turystycznych. Zgodnie z art. 28 tej ustawy, uprawnienia przewodnika turystycznego obywatelom polskim nadaje, odmawia nadania, zawiesza, przywraca i cofa marszałek województwa właściwy dla miejsca zamieszkania przewodnika, który prowadzi również ewidencję nadanych uprawnień oraz sprawuje nad nimi kontrolę.

Szczegółowe zasady świadczenia usług przewodnickich regulują przepisy wykonawcze. Do dnia 17.12.2010r. obowiązywało rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 17 stycznia 2006r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz.U. Nr 15, poz. 104). Rozporządzenie to szczegółowo określało zakres uprawnień przewodników turystycznych ze względu na posiadane przez nich kwalifikacje.

Jak ustalono w niniejszym postępowaniu przewodnicy należący do Koła przewodników PTTK „Wisła” posiadają uprawnienia przewodników górskich beskidzkich. Zgodnie z § 8 ust. 1 ww. rozporządzenia uprawnienia przewodnika górskiego beskidzkiego można posiadać na obszar: zachodni Beskidów Zachodnich, wschodni Beskidów Zachodnich oraz Beskidów Wschodnich. Spośród tych trzech obszarów, przewodnicy należący do Koła posiadają uprawnienia do świadczenia usług przewodnika górskiego beskidzkiego na obszarze zachodnim Beskidów Zachodnich, obejmującym: Beskid Śląski, Beskid Żywiecki wraz z położoną od nich na północ częścią Pogórza Karpackiego oraz Orawę, Beskid Mały, Beskid Makowski, Beskid Wyspowy (część zachodnia) i Podhale obejmujące tereny na zachód od dolin: Białego Dunajca po Nowy Targ, Lepietnicy, Raby po Kasinę Wielką, Krzyworzeki po jej ujście do Raby. Ponadto obszar uprawnień obejmuje miasta, Cieszyn, Bielsko-Biała oraz Wadowice. Oznacza to, iż przewodnicy górcy beskidzcy należący do Koła, na mocy ww. rozporządzenia posiadają uprawnienia do świadczenia usług przewodnickich na powyżej określonym obszarze.

Powyżej wskazane rozporządzenie obecnie już nie obowiązuje, gdyż w dniu 18.03.2011r. weszło w życie Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 4 marca 2011r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz.U. Nr 60, poz. 302). Jednakże zgodnie z § 43 ww. rozporządzenia przewodnicy posiadający uprawnienia przewodników turystycznych i pilotów wycieczek wydane na podstawie dotychczas wydanych przepisów, zachowują swoje uprawnienia na powyżej wskazanym obszarze. Z uwagi na to, iż aktualnie obowiązujące rozporządzenie w § 13 ust. 1 przewiduje wydawanie uprawnień przewodnika górskiego beskidzkiego na cały obszar Beskidów, bez rozróżnienia ich na części, przewodnicy chcący rozszerzyć swoje uprawnienia powinni przystąpić do egzaminu uzupełniającego.

Jednakże ewentualne rozszerzenie przez przewodników swoich uprawnień na mocy przepisów ww. rozporządzenia nie ma dla tej sprawy decydującego znaczenia, z uwagi na to, iż oceniane w niniejszym postępowaniu porozumienie zostało zaniechane przez wejściem w życie aktualnego rozporządzenia. Dlatego też należy uznać, iż w terminie obowiązywania rozpatrywanego porozumienia przewodnicy należący do Koła posiadali uprawnienia tylko na obszar zachodni Beskidów Zachodnich, na tym obszarze mogli świadczyć swoje usługi oraz na tym obszarze mogły być odczuwalne skutki porozumienia. Tym samym obszar zachodni Beskidów Zachodnich wyznacza w tej sprawie wymiar geograficzny rynku świadczenia usług przewodników górskich beskidzkich.

Wobec powyższego należy uznać, iż rynkiem właściwym w tej sprawie jest rynek świadczenia usług przewodnickich przez przewodników górskich na obszarze zachodnim Beskidów Zachodnich.

Koło przewodników PTTK „Wisła” skupia obecnie ok. 69 czynnych przewodników posiadających uprawnienia na obszar zachodni Beskidów Zachodnich. Obszar zachodni Beskidów Zachodnich został szczegółowo opisany powyżej i obejmuje swoim zasięgiem przede wszystkim granice administracyjne województwa śląskiego oraz małopolskiego. Z informacji przekazanych przez marszałków tych województw wynika, iż zgodnie z rejestrem przez nich prowadzonym, na terenie woj. małopolskiego zamieszkuje ok. 31 osób posiadających uprawnienia przewodnika turystycznego beskidzkiego na obszar zachodni Beskidów Zachodnich, natomiast w woj. śląskim uprawnienia przewodnika górskiego na ten obszar posiada ok. 690 osób. Oznacza to, iż ogółem uprawnienia na obszar zachodni Beskidów Zachodnich posiada ok. 700 osób. Tym samym Koło skupia około 10%, przewodników posiadających uprawnienia na ten obszar. Pozostali przewodnicy posiadający uprawnienia na ten obszar, nie przynależą do żadnych kół przewodników lub też przynależą do innych.

Należy jednakże zauważyć, iż dla niniejszej sprawy nie ma większego znaczenia jaką część rynku objęło zarzucane PTTK „Wisła” porozumienie, gdyż zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, porozumienia, o jakich mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy polegające na ustalaniu cen, nie podlegają wyłączeniu spod zakazu, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 tej ustawy, niezależnie od zajmowanej pozycji na rynku przez uczestników porozumienia.

Ocena zarzucanego PTTK „Wisła” porozumienia.

Prezes Urzędu w postanowieniu wszczynającym niniejsze postępowanie postawił PTTK „Wisła” zarzut zawarcia niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku świadczenia usług przewodnickich przez przewodników górskich na obszarze zachodnim Beskidów Zachodnich, polegającego na opracowaniu, oraz opublikowaniu przez Zarząd Koła przewodników PTTK „Wisła”, cennika za świadczenie usług przewodnickich górskich na obszarze zachodnim Beskidów Zachodnich, co jest porozumieniem ograniczającym konkurencję, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, polegającym na bezpośrednim ustalaniu cen.

Tym samym niniejsze postępowanie dotyczy oceny przez Prezesa Urzędu działań Koła przewodników PTTK „Wisła” polegających na opracowaniu oraz opublikowaniu przez Zarząd tego Koła cennika za świadczenie usług przewodnickich.

Istota porozumienia

Art. 6 ust. 1 ww. ustawy zakazuje porozumień, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym.

Poprzez porozumienia zgodnie z art. 4 pkt 5 i pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, rozumie się umowy zawierane między przedsiębiorcami, między związkami przedsiębiorców oraz między przedsiębiorcami i ich związkami, albo niektóre postanowienia tych umów, a także uzgodnienia dokonane w jakiejkolwiek formie przez dwóch lub więcej przedsiębiorców lub ich związki oraz uchwały lub inne akty związków przedsiębiorców lub ich organów statutowych, jeśli ich celem lub skutkiem jest zgodnie z art. 6 ust. 1 wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym.

Tym samym poprzez porozumienia należy rozumieć decyzje autonomicznych przedsiębiorców, których celem lub skutkiem jest ograniczenie konkurencji, a w konsekwencji suwerenności decyzyjnej przedsiębiorców na rynku.

Zakaz porozumień ograniczających konkurencję ma zastosowanie nie tylko do uzgodnień dokonywanych bezpośrednio między przedsiębiorcami, ale również do działań związków przedsiębiorców ujednocwiających zachowania rynkowe ich członków. W świetle art. 4 pkt 5 ppkt c ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów pod pojęciem porozumienia należy rozumieć m.in. uchwały lub inne akty związków przedsiębiorców lub ich organów statutowych.

Dla określenia celu porozumienia podstawowe znaczenie ma obiektywny cel tego porozumienia, a nie subiektywne wyobrażenie stron porozumienia o celach, czy też motywach

działania. Stąd też warunkiem wystarczającym do stwierdzenia zawarcia porozumienia, jest wykazanie, iż zawierający porozumienie zrezygnowali ze swej suwerenności decyzyjnej lub jej części poprzez np. podjęcie decyzji w zakresie ustalania cen. Trybunał Sprawiedliwości wielokrotnie w swoich orzeczeniach zajmował stanowisko, iż ustalanie przez uczestników porozumienia ogólnie obowiązujących cen, nawet, gdy ceny te nie są stosowane w praktyce, stanowi naruszenie zasad konkurencji, jeżeli ich celem jest naruszenie konkurencji.⁴

Porozumienia ograniczające konkurencję zarówno w prawie konkurencji, jak i w orzecznictwie organów ochrony konkurencji, uznawane są za jedno z najpoważniejszych naruszeń tego prawa, zniekształcających konkurencję na rynku lub też zmierzającymi do jej zniekształcenia i oddziałującymi niekorzystnie na uczestników rynku tj. nie tylko na uczestników porozumienia, ale i na ich kontrahentów. W konsekwencji atrakcyjność oferty dla konsumentów ulega pogorszeniu.

Porozumienia mogą być zarówno porozumieniami poziomymi tj. zawieranymi przez konkurentów, jak i pionowymi, czyli zawieranymi przez przedsiębiorców działających na różnych szczeblach obrotu towarowego.

Przykładowy wykaz zachowań przedsiębiorców na rynku, które mogą być uznane za porozumienia ograniczające konkurencję zawiera art. 6 ust. 1 w pkt od 1 do pkt 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Jednym z najcięższych naruszeń prawa konkurencji są porozumienia cenowe, które w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane są na podstawie jej art. 6 ust. 1 pkt 1. Zgodnie z tym przepisem zakazane są w szczególności porozumienia polegające na ustalaniu bezpośrednio lub pośrednio cen sprzedaży. Ten rodzaj porozumień był również zakazany na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 1 obowiązującej do dnia 20.04.2007r. ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, porozumienia cenowe, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, są zakazane niezależnie od zajmowanej pozycji na rynku przez uczestników tego porozumienia.

Ceny są elementem umowy na ogół najsilniej oddziałującym na relacje konkurencyjne pomiędzy przedsiębiorcami, a zarazem mogącymi wpływać na atrakcyjność oferty dla konsumentów. Nieskrępowana i niezakłócona konkurencja cenowa pomiędzy przedsiębiorcami pozwala na utrzymanie cen na poziomie możliwym do zaakceptowania zarówno dla konkurentów, jak i dla konsumentów. Wymusza ponadto na przedsiębiorcach podejmowanie działań zmierzających do racjonalizacji wysokości kosztów oraz wzrostu efektywności. Dlatego też prawo konkurencji, jak i orzecznictwo organów zajmujących się ochroną konkurencji, kładzie szczególny nacisk na wykrywanie tego rodzaju porozumień na rynku.

W myśl art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zakazane jest nie tylko ustalenie konkretnego poziomu cen, ale i cen minimalnych, tj. cen niższych od pewnego poziomu, których przedsiębiorcy będący stronami porozumienia nie mogą stosować w relacjach z kontrahentami.

Porozumienia cenowe są zakazane zarówno wtedy, gdy są zawierane przez konkurentów, jak i przez przedsiębiorców działających na różnych szczeblach obrotu (tzw. porozumienia wertykalne-pionowe), o ile mają potencjalny lub rzeczywisty wpływ na konkurencję. Należy zauważyć, iż prawidłowo funkcjonujący system konkurencji wywiera pozytywny wpływ nie tylko na konkurentów, ale również na konsumentów, tworzy bowiem na nim możliwość dokonywania racjonalnych wyborów produktów, które najlepiej zabezpieczają potrzeby konsumenta. Natomiast zakłócenie systemu konkurencji poprzez np. niedozwolone porozumienia cenowe powoduje, że ceny kształtują się na wyższym poziomie niż wynikałoby to z wolnorynkowej gry popytu i podaży. W wyniku porozumień, ceny produktów ulegają sztuczemu podwyższeniu z oczywistą szkodą dla konsumenta. Celem zakazu porozumień cenowych jest zatem oprócz maksymalizacji efektywności

⁴ Np. Wyroki Trybunału Sprawiedliwości: z dnia 11 lipca 1989r. w sprawie 246/86 S.C.Belasco i inni p-ko Komisji Wspólnot Europejskich (Prawo konkurencji Wspólnoty Europejskiej .orzecznictwo. Tom 1. orzeczenia ETS z lat 1962-1989, str. 488), z dnia 17 października 1972r. w sprawie 8/72 Vereniging van Cementhandelaren p-ko Komisji („Prawo konkurencji Wspólnoty Europejskiej. Orzecznictwo. Orzeczenia ETS z lat 1962-1989, str. 138).

działań ekonomicznych, ochrona interesów konsumentów. Dla konsumentów konkurencja oznacza bowiem np. bogatszą ofertę, niższe ceny i wyższą jakość towarów i usług.

Z powyższego wynika, iż celem zakazu, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 jest ochrona konkurencji, jako zjawiska, które pozwoli na podejmowanie przez przedsiębiorców działających na danym rynku właściwym autonomicznych (samodzielnych) decyzji rynkowych.

Oznacza to iż, w niniejszej sprawie dla stwierdzenia istnienia porozumienia konieczna jest ocena, czy opracowanie i opublikowanie przez Zarząd Koła przewodników PTTK „Wisła”, cennika za świadczone usługi przewodnickie na obszarze zachodnim Beskidów Zachodnich, jest porozumieniem, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającym na bezpośrednim ustalaniu cen.

Forma porozumienia

Jak wskazano to w opisie stanu faktycznego Zarząd Koła przewodników PTTK „Wisła”, opracował i opublikował na swojej stronie internetowej cennik usług przewodnickich. Wysokość cen, które przewidywał cennik została przedstawiona w części decyzji dotyczącej stanu faktycznego (karta nr 5 akt sprawy). Pod cennikiem tym podpisał się Zarząd Koła. Cennik ten nie został zatwierdzony uchwałą władz Koła, czy też PTTK „Wisła”.

Wobec powyższego rozważenia wymaga, czy opracowanie i opublikowanie tego cennika wyczerpuje definicję porozumienia, o którym mowa w art. 4 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 4 pkt 5 przez porozumienia należy rozumieć:

- umowy zawierane pomiędzy przedsiębiorcami, między związkami przedsiębiorców oraz między przedsiębiorcami i ich związkami albo niektóre postanowienia tych umów,
- uzgodnienia dokonane w jakiegokolwiek formie przez dwóch lub więcej przedsiębiorców lub ich związki,
- uchwały lub inne akty związków przedsiębiorców lub ich organów statutowych.

Z powyższego wynika, iż definicja porozumienia jest definicją szeroką pozwalająca na objęcie zakazem, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wszelkich skoordynowanych form zachowań niezależnie działających przedsiębiorców lub ich związków, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie konkurencji na rynku. Stąd też w myśl przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów porozumienie może przybrać formę formalną w postaci np. umowy, czy też uchwały, jak również nieformalną tj. uzgodnienia dokonane w jakiegokolwiek formie pomiędzy niezależnymi przedsiębiorcami.

Dlatego też w przypadku związku przedsiębiorców w myśl ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, porozumieniem może być m.in. podejmowanie przez te związki lub ich organy statutowe uzgodnień w formie uchwał lub innych aktów, a także m.in. wszelkich decyzji związków przedsiębiorców lub ich organów statutowych, skierowanych bezpośrednio lub pośrednio do ich członków, w celu wywołania określonego działania lub zaniechania. Mogą to być np. uchwały, statuty, okólniki, inne akty wewnętrzne, a także wytyczne bądź zalecenia o charakterze nieformalnym⁵, których celem jest wywarcie wpływu na określone zachowanie członków związku.

Za porozumienie może również zostać uznane rekomendowanie przez związek przedsiębiorców treści umów, członkom tego związku w zakresie m.in. wysokości cen, gdyż może to prowadzić do ujednoczenia istotnych warunków umów dwustronnych m.in. w zakresie ceny⁶, w szczególności jeśli spotyka się to z przyjęciem przez adresatów takich sugestii w drodze milczącej zgody⁷.

Należy również podkreślić, iż do stwierdzenia zawarcia porozumienia nie jest konieczne aby uchwała lub inny akt zostały podjęte przez organy statutowe związku. Bez znaczenia dla ewentualnego zastosowania zakazu porozumień ograniczających konkurencję jest to, czy

⁵ Zakaz porozumień ograniczających konkurencję, wprowadzenia T.Skoczny, W.Szpringer, Dom Wydawniczy ELIPSA, Urząd Antymonopolowy, Warszawa 1996r. str. 27.

⁶ Wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 12.10.2005r. sygn. akt XVII AmA 53/04.

⁷ Decyzja Komisji Europejskiej 98/273/WE Volkswagen, 2006/431/WE SEP i inni v. Automobiles Peugeot SA.

porozumienie zostało podjęte w formie uchwały, czy też innego aktu (zalecenia, rekomendacji) oraz kto *de facto* dokument ten wydaje. Wynika z tego, że indyferentne z punktu widzenia prawa konkurencji jest np., że dany akt związku przedsiębiorców został podjęty niezgodnie ze statutem związku, czyli np. przez organ nieuprawniony. Jeśli tylko faktycznie obowiązuje lub też jest w stanie wywołać lub wywołuje określone skutki, może godzić w zakaz, o którym mowa w art. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów⁸.

Powyższe oznacza, iż do kategorii porozumień ograniczających konkurencję należą wszelkie decyzje związków przedsiębiorców lub ich władz zawarte w ww. formach, wiążące członków związku formalnie, jak też i decyzje nieformalne, których celem lub skutkiem jest antykonkurencyjny charakter tego porozumienia. Ponieważ ustawa zakazuje podejmowania nie tylko uchwał, ale i innych aktów związków przedsiębiorców i ich organów skierowanych do członków związku, którego celem lub skutkiem jest ograniczenie konkurencji, nie ma decydującego znaczenia forma tego aktu, skierowanego do jego członków.

W niniejszej sprawie Zarząd Koła przewodników, czyli organ statutowy PTTK „Wisła”, opracował i opublikował „Cennik usług przewodnickich”. Cennik ten został zamieszczony na stronie internetowej Koła przewodników i podpisał się pod nim Zarząd Koła. Każdy z przewodników korzystających ze strony internetowej Koła przewodników PTTK „Wisła” mógł w prosty i bezpośredni sposób pozyskać informacje o wysokości cen ustalonych przez Zarząd Koła i kierować się nim przy podejmowaniu swoich decyzji w zakresie wysokości stosowanych cen. Jak wynika z pisma z dnia 08.12.2010r. cennik ten był na bieżąco uaktualniany przez Koło przewodników (karta nr 9). Oznacza to, iż cennik ten może być uznany za inny akt organu statutowego związku przedsiębiorców. Nie ma przy tym znaczenia, iż cennik ten nie został zatwierdzony do stosowania przez władze Koła, czy też władze PTTK „Wisła” w drodze uchwały, czy też innego aktu, gdyż jak wskazano to powyżej, zgodnie z art. 4 pkt 5 ppkt c ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez porozumienia należy rozumieć nie tylko uchwały, ale i inne akty związku przedsiębiorców lub ich organów statutowych.

Wobec powyższego należy uznać, iż opracowany i opublikowany przez Zarząd Koła przewodników cennik usług przewodnickich był innym aktem (nieformalnym) organu statutowego związku przedsiębiorców, o charakterze wytycznych, okólnika, czy też zaleceń, czyli stanowił formę porozumienia, o której mowa w art. 4 pkt 5 ppkt c ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i tym samym może podlegać ocenie w świetle przepisów tej ustawy.

Cel i skutek porozumienia

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegające m.in. na ustalaniu bezpośrednio lub pośrednio cen sprzedaży towarów.

Wobec powyższego rozważenia wymaga, czy opracowanie oraz opublikowanie „Cennika usług przewodnickich” zawierającego ceny na usługi przewodnickie jest praktyką polegającą na ustalaniu cen oraz, czy celem lub skutkiem takiego zachowania było wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji.

Jak wyjaśniono to powyżej, Zarząd Koła PTTK „Wisła” opracował i opublikował na swojej stronie internetowej „Cennik usług przewodnickich”. Wobec powyższego rozważenia wymaga, czy opracowanie oraz opublikowanie tego Cennika mogło doprowadzić do ograniczenia konkurencji cenowej pomiędzy przewodnikami.

Jak wskazano to w opisie stanu faktycznego Cennik ten zawierał szczegółowe stawki za usługi przewodnickie oraz przewidywał dodatkowe opłaty za utrudnienia w świadczeniu tych usług tj. np. w przypadku dużej ilości uczestników, awarii autokaru, czy też za obsługę grupy

⁸ Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz pod red. C.Banasińskiego i E.Piontka. Wyd. 1. Wydawnictwo LexisNexis. Warszawa 2009r. Str. 100.

obcojęzycznej. Tym samym każdy z przewodników korzystających ze strony internetowej Koła przewodników, mógł w prosty i bezpośredni sposób pozyskać informację o wysokości cen ustalonych przez Zarząd tego Koła za poszczególne usługi przewodnickie. Na skutek opracowania i opublikowania tego Cennika, członkom Koła zapoznającym się z jego treścią łatwiej było przewidywać wysokość cen stosowanych przez innych przewodników należących do Koła, czyli swoich konkurentów.

Powyższe działania Koła, na skutek opracowania Cennika doprowadziły do ograniczenia niepewności przewodników na rynku, co do ich wzajemnego zachowania na rynku w zakresie wysokości stosowanych cen za usługi przewodnickie. Natomiast w warunkach gospodarki rynkowej każdy przedsiębiorca powinien działać zgodnie z mechanizmami rynkowymi, ustalać ceny samodzielnie w oparciu o ponoszone przez siebie koszty oraz spodziewany zysk, a nie podejmować decyzje cenowe kierując się przewidywaną wysokością cen stosowanych przez konkurentów. Już samo uczestniczenie w wymianie informacji pomiędzy przewodnikami w zakresie ustalania wysokości cen, czy też uczestniczenie w spotkaniach, których przedmiotem jest omawianie wysokości cen, może świadczyć o uczestnictwie w porozumieniu o jakim mowa w art. 6 ust.1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Stąd też tym bardziej za porozumienie ograniczające konkurencję należy uznać opracowanie przez przedsiębiorców działających na tym samym rynku cennika, stanowiącego wyraz wspólnej intencji osiągnięcia określonego poziomu cen na rynku, nawet jeśli ustalenia te nie były stosowane w praktyce. Podobnie również ETS w jednym ze swoich wyroków uznał, iż dla bytu porozumienia wystarcza postanowienie wyrażające intencje stron, bez konieczności, aby porozumienie stanowiło ważną i obowiązującą umowę⁹.

Tym samym opracowanie, oraz opublikowanie przez przedsiębiorców tj. przewodników, cennika stanowiącego wyraz wspólnej intencji osiągnięcia danego poziomu cen za świadczenie usług przewodnickich, jest porozumieniem ograniczającym konkurencję, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów polegającym na ustalaniu cen.

Oceniając cel tego porozumienia należy zważyć, iż przez cel porozumienia należy rozumieć wolę jego uczestników wyrażoną w treści danego dokumentu, jak również to czego strony wyraźnie nie określiły w danym dokumencie, ale stawiają sobie za cel. Tym samym dla określenia celu porozumienia podstawowe znaczenie ma obiektywny jego cel, a nie subiektywne wyobrażenia uczestników tego porozumienia o celach, czy też motywach działania, gdyż antykonkurencyjny cel porozumienia istnieje obiektywnie, niezależnie od subiektywnego przekonania jego uczestników. Ponadto dla stwierdzenia, czy cel porozumienia jest antykonkurencyjny, należy uwzględnić nie tylko treść danego porozumienia, ale także inne czynniki, takie jak: cele porozumienia jako takiego w danym kontekście gospodarczym i prawnym¹⁰. Tym samym zakazem, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów objęte są nie tylko porozumienia, których jawnym celem jest ograniczenie konkurencji, ale także porozumienia, które faktycznie taki skutek wywołały lub też mogły wywołać.

Jak wynika z wyjaśnień PTTK „Wisła” (karta nr 9) tradycja ustalenia cennika sięga lat 90-tych, kiedy to przewodnicy wykonywali usługi głównie na zlecenie PTTK „Wisła”. Należy jednakże zauważyć, iż obecnie przewodnicy jedynie incydentalnie świadczą usługi na rzecz PTTK „Wisła”, a w zdecydowanej większości pozyskują klientów samodzielnie na rynku, samodzielnie zawierają z nimi umowy oraz samodzielnie się z nimi rozliczają. Ponadto należy wskazać, iż cennik będący przedmiotem niniejszego postępowania, został zamieszczony na stronie internetowej Koła w roku 2007r. i był na bieżąco uaktualniany w trakcie spotkań i dyskusji przewodników. W ocenie Prezesa Urzędu świadczy to jednoznacznie o tym, iż celem opracowania oraz opublikowania przez Koło cennika usług przewodnickich było ujednoczenie wysokości cen za świadczenie tych usług, pomimo

⁹ Wyrok ETS z dn.11.01.1990r. w spr. Sandor Prodotti Farmaceutici SPE p-ko Komisji. Prawo konkurencji Wspólnoty Europejskiej.Orzecznictwo.Tom .3.Orzeczenia ETS z lat 1990-2004. Str.39, pkt 2,

¹⁰ Wyrok ETS z dnia 6 kwietnia 2006, w sprawie C-551/03 P General Motors BV, wyrok ETS w sprawie C-105/04 P Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied, ECR 2006, s I-8725, pkt 136.

braku jakichkolwiek podstaw prawnych, czy też faktycznych do takiego zachowania, czyli ograniczenie konkurencji cenowej pomiędzy przewodnikami.

Bez znaczenia dla takiej oceny tego porozumienia jest, iż z treści cennika nie wynika, w jakim celu został on opracowany oraz opublikowany. Mianowicie jak w jednym ze swoich wyroków wskazał Sąd Apelacyjny¹¹, „... „Cel” porozumienia odnoszony jest najczęściej w polskiej doktrynie i orzecznictwie do motywacji stron porozumienia (celu podjętych przez nie działań). Ów cel wiązany jest jednak – przynajmniej w części wypadków – nie tyle z subiektywnym zamiarem naruszenia konkurencji, co raczej z zamiarem osiągnięcia określonych skutków, które to skutki mogą mieć antykonkurencyjny wymiar. Bowiem nawet jeżeli strony porozumienia nie mają świadomości bezprawności swoich działań, czy wręcz działają w dobrej wierze, ale analiza treści porozumienia pozwala na przyjęcie, iż celem jego zawarcia było naruszenie konkurencji, porozumienie takie kwalifikowane jest jako sprzeczne z prawem. Tak rozumiany „przedmiot porozumienia” odrywa się całkowicie od subiektywnych zamiarów stron, od „celu” ich działania. Liczy się bowiem wyłącznie treść porozumienia, to co wynika z jego postanowień dla konkurencji na rynku...”

Z powyższego wynika, iż nawet jeśli bezpośrednim celem opracowania oraz opublikowania tego cennika przez Koło przewodników nie było zawarcie niedozwolonego porozumienia, ale kontynuowanie tradycji istniejącej od lat 90-tych opracowywania i publikowania tego cennika, to takie działania zgodnie z ww. wyrokiem Sądu Apelacyjnego mają wymiar antykonkurencyjny. Nawet jeśli Koło przewodników nie miało świadomości bezprawności swoich działań, czy też wręcz działało w dobrej wierze, obiektywna analiza treści porozumienia pozwala na przyjęcie, iż celem jego zawarcia mogło być naruszenie konkurencji. Dlatego też zdaniem Sądu porozumienie takie kwalifikowane jest jako sprzeczne z prawem. Oznacza to, iż już samo opracowanie oraz opublikowanie cennika przez Koło przewodników, w sposób obiektywny narusza reguły konkurencji na rynku, na którym przewodnicy świadczą swoje usługi.

Wynika z tego jednoznacznie, iż celem opracowania oraz opublikowania tego cennika, było ujednoczenie poziomu cen za usługi przewodnicze świadczone przez przewodników, czyli ograniczenie konkurencji cenowej pomiędzy przewodnikami działającymi na obszarze zachodnim Beskidów Zachodnich, co jest działaniem zakazanym w świetle art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Dla bytu tego porozumienia nie ma znaczenia fakt, iż cennik ten został opracowany i opublikowany przez Zarząd Koła PTTK „Wisła”, a nie bezpośrednio przez przewodników. Jak bowiem stwierdził w jednym ze swoich wyroków Europejski Trybunał Sprawiedliwości „wszelkie działania podejmowane przez organizacje branżowe stanowią przejaw kolektywnej woli ich członków, tj. mają charakter porozumienia”¹². Tym samym Zarząd Koła przewodników PTTK „Wisła” będący jego organem statutowym, który zgodnie z „Regulaminem Klubu Przewodników Turystycznych Przy Oddziale PTTK Wisła w Wiśle” (karty od nr 102 do nr 111), kieruje bieżącą działalnością Koła i ponosi za nią odpowiedzialność przed Zarządem PTTK „Wisła”, ponosi również odpowiedzialność za swoją pracę i decyzje, w tym i za informacje zamieszczone na stronie internetowej Koła. Z kolei wszelkie decyzje Zarządu Koła PTTK „Wisła” uznawane są za kolektywną wolę przewodników do niego należących, gdyż na skutek zawartego porozumienia przewodnicy należący do Koła przewodników PTTK „Wisła” mogli z dużą dozą prawdopodobieństwa przewidzieć wysokość cen stosowanych przez innych przewodników.

Na skutek zawartego porozumienia, nastąpiło zmniejszenie niepewności przewodników co do przebiegu procesów rynkowych w zakresie ustalania cen za usługi przewodnicze, oraz co do ich wzajemnego zachowania na rynku w tym zakresie. W efekcie zawartego porozumienia przewodnikom łatwiej było przewidzieć wysokość cen stosowanych przez konkurentów tj. innych przewodników, czyli pozyskać informacje, które zwykle nie są przez przedsiębiorców ujawniane

¹¹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 lipca 2011r. sygn. akt VI ACA 141/11.

¹² Wyrok ETS z dn.29.10.1980r. w spr. Heine Van Landewyck S.a.r.l.(...) p-ko Komisji. Prawo konkurencji Wspólnoty Europejskiej.Orzecznictwo.Tom .1.Orzeczenia ETS z lat 1962-1989. Str. 273,

konkurentom. Tym samym na skutek zawartego porozumienia doszło do zaburzenia mechanizmów konkurencji obowiązujących w gospodarce wolnorynkowej.

Ponadto porozumienie to mogło doprowadzić do ujednoczenia cen stosowanych przez poszczególnych przewodników, a w konsekwencji doprowadzić do podwyższenia cen za świadczone przez przewodników usługi, co mogło stanowić szkodę nie tylko dla samego procesu konkurencji, ale także dla uczestników tego rynku, tj. podmiotów korzystających z usług przewodnickich.

Należy jednakże wskazać, iż jak wyjaśniono to już powyżej, w przypadku, gdy cel porozumienia jest sam w sobie antykonkurencyjny (tak jak ma to miejsce w niniejszej sprawie), dla wykazania naruszenia przepisów ustawy nie ma potrzeby wykazywania antykonkurencyjnego skutku, gdyż zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym. Oznacza to, iż określony akt związku przedsiębiorców nie musi być przez jego członków stosowany w praktyce. Wystarczające jest wykazanie, iż przedsiębiorcy dokonali wzajemnych ustaleń na rynku, których celem było np. ustalanie cen, czyli naruszenie zasad konkurencji na rynku, nawet jeśli ceny te nie są stosowane w praktyce. Podobnie również ETS w jednym ze swoich wyroków uznał, iż rozważenie faktycznych skutków porozumienia lub decyzji nie jest konieczne, jeżeli oczywiste jest, że ich celem jest zapobieganie, ograniczenie lub zniekształcenie konkurencji w przypadku zalecenia przez związek przedsiębiorców wysokości cen, składek¹³. Również Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 7 listopada 2005 r. uznał, iż stwierdzenie wskazanej w art. 5 obowiązującej uprzednio ustawy z dnia 15.12.2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2005r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.) praktyki, następuje w drodze wykazania wspólnych uczestnikom porozumienia zachowań, nawet jeżeli na rynku nie ujawniają się antykonkurencyjne skutki takiego działania¹⁴. Stąd też bez znaczenia dla stwierdzenia zawarcia przez przedsiębiorców porozumienia jest, czy na skutek jego zawarcia, wystąpiły skutki antykonkurencyjne oraz, czy doszło do zrealizowania zawartego porozumienia przez jego uczestników. Okoliczności te mogą mieć jedynie wpływ na ocenę stopnia szkodliwości zawartego porozumienia.

Dlatego też w ocenie Prezesa Urzędu twierdzenie Koła, iż cennik ten nie ma odniesienia do wysokości rzeczywiście stosowanych cen i nie interesuje go, jakie ceny są stosowane przez przewodników, nie oznacza, iż nie doszło do zawarcia niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję.

Należy jednakże wskazać, iż w niniejszym postępowaniu Prezes Urzędu zbadał również możliwy skutek zawartego porozumienia. W tym celu do losowo wybranych 5 przewodników należących do Koła, skierowano zapytanie w zakresie wysokości stosowanych przez nich cen za usługi przewodnickie oraz zwrócono się o przesłanie kopii kilku przykładowych rachunków za te usługi wykonane w 2010r. tj. w okresie trwania porozumienia.

Z uzyskanych odpowiedzi 4 przewodników wynika, iż ich zdaniem cena usługi przewodnickiej była każdorazowo negocjowana z klientem (karty nr 160, 164, 169, 172), a w trakcie ustalania cen nie kierowali się treścią Cennika zamieszczonego na stronie internetowej Koła (karty nr 160 i nr 172).

Jednakże z drugiej strony z przekazanych przez przewodników informacji w zakresie stawek godzinowych za usługi przewodnickie wynika, iż ceny stosowane przez przewodników np. za 1 godzinę usługi przewodnickiej, były zbliżone do wysokości cen wynikających z opracowanego przez Koło Cennika (karta nr 172) lub też nawet odpowiadające wysokości cen przewidzianych w Cenniku (np. karty nr 169 i 170). Powyższe może świadczyć o tym, iż nie tylko celem, ale i skutkiem zawartego porozumienia było ograniczenie konkurencji cenowej pomiędzy przewodnikami.

Prezes Urzędu pragnie również w niniejszej decyzji odnieść się do twierdzeń strony przedstawionych w trakcie niniejszego postępowania.

¹³ Wyrok ETS z dn.27.01.1987r. w spr. Verband der Sachversicherer e.v. p-ko Komisji. Prawo konkurencji Wspólnoty Europejskiej.Orzecznictwo.Tom .1.Orzeczenia ETS z lat 1962-1989. Str. 425,

¹⁴ Wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 7 listopada 2005 r. XVII Ama 26/04

Należy przede wszystkim podkreślić, iż dla bytu niedozwolonego porozumienia nie ma znaczenia fakt braku stosowania sankcji za stosowanie cen innych niż wynikających z cennika, braku kontroli ze strony PTTK „Wisła”, czy też jego Koła przewodników, co do wysokości cen stosowanych przez poszczególnych przewodników. Brak wyciągania konsekwencji za stosowanie cen w wysokości innej niż wynikających z cennika, nie oznacza, iż porozumienie to rzeczywiście nie zostało przez tych przedsiębiorców zawarte, gdyż istnienie porozumienia nie musi zakładać istnienia systemu monitorowania i sankcji. Sam fakt braku kontroli, co do wysokości cen stosowanych przez przewodników, czy też brak wyciągania konsekwencji za stosowanie cen w wysokości innej niż wynikających z cennika, nie oznacza, iż porozumienie to rzeczywiście nie zostało przez przedsiębiorców zawarte. Również Trybunał Sprawiedliwości w jednym z wyroków¹⁵ uznał, iż istnienie porozumienia nie musi zakładać istnienia systemu monitorowania i sankcji.

Dla oceny niniejszej sprawy nie ma również decydującego znaczenia, czy cennik ten był cennikiem bezwzględnie obowiązującym poszczególnych przewodników, czy też miał raczej charakter zalecenia, okólnika, czy też wytycznych. Należy podkreślić, iż w przypadku porozumień zawieranych pomiędzy konkurentami na rynku, czyli w przypadku porozumień horyzontalnych, uzgodnienia cenowe, które nie mają charakteru wiążącego, a są jedynie rekomendacjami, uznawane są również za porozumienie, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, gdyż „...Zarówno wiążące jak i niewiążące uchwały (nieprzewidujące sankcji) mogą wywoływać antykonkurencyjne skutki, bowiem członkowie związku - indyferentnie do istnienia lub nieistnienia takiego obowiązku - chętnie stosują się do ustaleń związku, ponieważ są one dla nich korzystne”¹⁶. Ponadto jak w jednym ze swoich wyroków orzekł ETS, ustalanie cen, nawet tych, które stanowią cel, wpływa na konkurencję, ponieważ takie docelowe ceny umożliwiają wszystkim uczestnikom kartelu przewidywanie z dużą dozą pewności, jaka będzie polityka cenowa konkurentów.¹⁷

Oznacza to, iż opracowanie przez Zarząd Koła przewodników PTTK „Wisła”, „Cennika usług przewodnickich” stanowiło element niedopuszczalnej z punktu widzenia prawidłowego funkcjonowania mechanizmów rynkowych koordynacji pomiędzy przewodnikami, gdyż każdy z nich powinien podejmować decyzje w zakresie stosowanych przez siebie cen samodzielnie w oparciu o ponoszone przez siebie koszty oraz spodziewany zysk, a nie w oparciu o przewidywaną wysokość cen stosowanych przez konkurentów.

Prezes Urzędu pragnie również odnieść się do stanowiska PTTK „Wisła”, iż nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczenie na jego podstronie internetowej należącej do Koła przewodników „Cennika usług przewodnickich”. Cennik ten został opublikowany bez wiedzy i zgody PTTK „Wisła”, przez podmioty prowadzące indywidualnie działalność gospodarczą w ramach Koła przewodników. Ponadto podstrona internetowa PTTK „Wisła”, na której zamieszczony był cennik była prywatną stroną tego Koła.

W pierwszej kolejności Prezes Urzędu pragnie wskazać, iż jak wyjaśniono to w opisie stanu faktycznego zgodnie z art. 29 statutu PTTK „Wisła”, do zadań jego Zarządu należy m.in. reprezentowanie PTTK „Wisła” na zewnątrz, powoływanie i rozwiązywanie kół i klubów oraz sprawowanie nadzoru nad ich działalnością (karta nr 78 verte). Oznacza to, iż Zarząd PTTK „Wisła” sprawuje nadzór nad działalnością Koła przewodników i ponosi odpowiedzialność za jego działania. Tym samym za nieuprawnione należy przyjąć stwierdzenie PTTK „Wisła”, iż nie ponosi on odpowiedzialności za działania Koła.

¹⁵ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 6 stycznia 2004r. w sprawie C-2/01 P i C-3/01 P Bundesverband der Arzneimittel-Importeure p-ko Komisji Europejskiej. Prawo konkurencji Wspólnoty Europejskiej. Orzecznictwo. Orzeczenia ETS z lat 1990-2004. Tom.3. Str. 451.

¹⁶ Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz pod red. C.Banasińskiego i E.Pionka. Wyd.1 LexisNexis. Warszawa 2009r. Str. 101.

¹⁷ Wyrok ETS z dn. 17.10.1972r. w spr. Vereeniging van Cementhandelaren p-ko Komisji. Prawo konkurencji Wspólnoty Europejskiej. Orzecznictwo. Tom 1. Orzeczenia ETS z lat 1962-1989. Str. 138.

Ponadto należy zauważyć, iż cennik za usługi przewodnickie, zamieszczony był co prawda na stronie internetowej Koła przewodników, jednakże strona ta była podstroną PTTK „Wisła”. Wobec tego brak wiedzy PTTK „Wisła” co do treści podstrony internetowej należącej do Koła przewodników tj. jego jednostki organizacyjnej, świadczy jedynie o braku odpowiedniego nadzoru nad działalnością Koła, do czego to PTTK „Wisła” jest zgodnie ze statutem zobowiązany. Nie może natomiast świadczyć o braku odpowiedzialności za działania tego Koła oraz za treść informacji przez niego zamieszczanych na tej stronie internetowej.

Biorąc powyższe ustalenia pod uwagę, Prezes Urzędu zawarcie porozumienia, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznał za udowodnione.

Zgodnie z art. 10 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli Prezes Urzędu stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 6 tej ustawy, wydaje decyzję o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i nakazuje zaniechanie jej stosowania. Jednocześnie art. 11 ust. 2 przedmiotowej ustawy stanowi, że powyższej decyzji nie wydaje się w przypadku, gdy zachowanie rynkowe przedsiębiorcy przestało naruszać zakazy określone w art. 6. W takim przypadku wydaje się decyzję o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i stwierdza zaniechanie jej stosowania.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy, jak wykazano to powyżej, zachodzą przesłanki pozwalające na stwierdzenie, iż PTTK „Wisła”, któremu postawiono zarzut zawarcia niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję, naruszyło art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Jak wynika z materiału dowodowego zebranego w niniejszym postępowaniu (karta nr 19) w dniu 29.12.2010r. został na polecenie PTTK „Wisła” usunięty ze strony internetowej Koła „Cennik usług przewodnickich”.

Tym samym z dniem 30.12.2010r. PTTK „Wisła” zaprzestał stosowania niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku, świadczenia usług przewodników górskich na obszarze zachodnim Beskidów Zachodnich, polegającego na opracowaniu, oraz opublikowaniu cennika za świadczenie usług przewodnickich na ww. obszarze, co stanowiło porozumienie ograniczające konkurencję, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegające na bezpośrednim ustalaniu cen.

Stąd należało orzec jak w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

II. Artykuł 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, iż Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu określonego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 6 tej ustawy, w zakresie niewyłączonym na podstawie art. 7 i 8. Rozstrzygnięcie w przedmiocie nałożenia administracyjnej kary pieniężnej posiada więc fakultatywny charakter.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie zawiera zamkniętego katalogu przesłanek, od których uzależniana jest wysokość nakładanych na przedsiębiorców kar. Jednakże art. 111 tej ustawy stanowi, że przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie jej przepisów. Jest rzeczą oczywistą, iż na wysokość kary musi mieć także wpływ stopień zagrożenia lub naruszenia interesu publicznoprawnego stosowanymi praktykami ograniczającymi konkurencję. Ponadto w orzecznictwie wskazuje się, że w przypadku kar za stosowanie praktyk ograniczających konkurencję przesłankami, które należy brać pod uwagę są: potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy, skutki praktyki dla konkurencji lub kontrahentów, dopuszczalny poziom kary wynikający z przepisów ustawy oraz cele, jakie kara ma osiągnąć¹⁸.

¹⁸ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27.06.2000 r., I CKN 793/98.

Nałożona przez Prezesa Urzędu kara pieniężna powinna pełnić przy tym funkcję represyjną tj. stanowić dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a także prewencyjną czyli dyscyplinującą (tj. zapobiegać podobnym naruszeniom w przyszłości).

W pkt I sentencji niniejszej decyzji uznano za praktykę ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zawarcie przez PTTK „Wisła” porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku świadczenia usług przewodników górskich na obszarze zachodnim Beskidów Zachodnich, polegającego na opracowaniu, oraz opublikowaniu przez Koło przewodników PTTK „Wisła”, cennika za świadczenie usług przewodnickich na tym obszarze, co stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, tym samym nałożenie kary pieniężnej na PTTK „Wisła” jest uzasadnione.

Jak wynika z informacji i dokumentów przedstawionych przez PTTK „Wisła”, przedsiębiorca ten w 2010r. osiągnął przychód w wysokości 221.215 PLN (karta nr 112). Tym samym maksymalna wysokość kary jaka w rozumieniu art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów mogłaby zostać nałożona na PTTK „Wisła” to 22.121,50 PLN.

Ustalając wysokość kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny natury stwierzonego w niniejszej decyzji naruszenia.

Przedmiotowe porozumienie ograniczające konkurencję zawiązane zostało między podmiotami działającymi na tym samym szczeblu obrotu, czyli było porozumieniem tzw. „horyzontalnym”, a przedmiotem tego porozumienia było ustalanie cen po jakich przewodnicy mają świadczyć usługi przewodnickie. Ustalenie cen za świadczenie usług przewodnickich przez Koło przewodników PTTK „Wisła” miało co najmniej na celu ograniczenie konkurencji, gdyż ustalone ceny mogły stanowić dla indywidualnych przewodników podstawę do ustalania stosowanych przez siebie cen, w wysokości wynikającej z ww. cennika. Mogło to doprowadzić z jednej strony do ujednoczenia wysokości cen stosowanych przez przewodników, a z drugiej strony do kształtowania się cen za usługi przewodnickie w wysokości wyższej niż w warunkach konkurencji. Oznacza to, iż bezpośredni skutek tego porozumienia był odczuwalny przede wszystkim dla klientów przewodników, w tym indywidualnych konsumentów, klientów zbiorowych oraz innych podmiotów korzystających z ich usług, gdyż ceny usług przewodnickich mogły kształtować się na rynku na poziomie wyższym, niż w przypadku poddania ich kształtowania swobodnemu mechanizmowi konkurencji.

Stąd też Prezes Urzędu kwestionowane porozumienie zaliczył do poważnego naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i postanowił przyjąć do dalszych wyliczeń kary pieniężnej kwotę 0,65% przychodu ogółem PTTK „Wisła” osiągniętego w 2010r.

Przy ustalaniu kary pieniężnej wzięto również pod uwagę specyfikę rynku, na którym doszło do zawarcia porozumienia ograniczającego konkurencję tj. rynku świadczenia usług przewodnickich przez przewodników górskich na obszarze zachodnim Beskidów Zachodnich oraz działalności przewodników na tymże rynku. Rozważając powyższe Prezes Urzędu uznał, iż usługi przewodnickie nie są produktami istotnymi dla większości konsumentów, nie stanowią usług pierwszej potrzeby i nie można im przypisać cechy niezbędności.

Ponadto Prezes Urzędu wziął po uwagę strukturę rynku usług przewodników górskich na obszarze zachodnim Beskidów Zachodnich. Przede wszystkim uwzględniono przesłankę, iż jest to rynek konkurencyjny, gdyż uprawnienia przewodnickie na ten obszar posiada około 700 osób.

Uwzględniono również przesłankę, iż stwierdzone niniejszą decyzją porozumienie objęło swym zasięgiem niewielką część tego rynku, gdyż Koło przewodników PTTK „Wisła” zrzesza ok. 10% przewodników górskich posiadających uprawnienia przewodnickie na obszar zachodni Beskidów Zachodnich.

Miarkując wysokość kary uwzględniono również fakt, iż rynek usług przewodnickich jakkolwiek konkurencyjny, charakteryzuje się pewnymi administracyjnymi barierami wejścia wynikającymi z konieczności uzyskania przez osobę chcącą wykonywać te usługi, odpowiednich uprawnień w drodze egzaminu, co warunkuje możliwość wpisania tej osoby do rejestru przewodników prowadzonego przez marszałka województwa. Konieczność spełnienia powyższych wymogów

administracyjnych stanowi barierę w nieograniczonym dostępie do świadczenia usług przewodnickich przez osoby chcące świadczyć te usługi.

Stąd też biorąc pod uwagę specyfikę rynku świadczenia usług przewodnickich na obszarze zachodnim Beskidów Zachodnich Prezes Urzędu uznał, iż zawarte porozumienie nie wpłynęło w bardzo negatywny sposób na stan konkurencji na tym rynku. Dlatego też konkurencyjny charakter tego rynku, miał wpływ na obniżenie o 20% kwoty kary pieniężnej ustalonej na poprzednim etapie.

Miarkując ponadto wysokość kary pieniężnej Prezes Urzędu miał również na względzie, iż porozumienie to trwało co najmniej od 2007r. czyli, było porozumieniem długotrwałym. Z uwagi jednakże na to, iż okoliczności sprawy nie wskazują, by porozumienie to wywołało rzeczywiste i dostrzegalne, negatywne skutki na rynku, długi czas trwania tego porozumienia pozostał bez wpływu na wysokość kary pieniężnej.

Ponadto Prezes Urzędu uwzględnił również jako przesłankę łagodzącą mającą wpływ na obniżenie kwoty kary pieniężnej fakt, zaniechania przez PTTK „Wisła” stwierdzonego porozumienia poprzez zlikwidowanie ze strony internetowej Koła przewodników PTTK „Wisła”, Cennika ustalającego wysokość cen za usługi przewodnickie, co spowodowało obniżenie o dalszych 10% kwoty kary pieniężnej ustalonej na poprzednim etapie.

Należy również zauważyć, iż miarkując wymiar kary pieniężnej w niniejszej sprawie, Prezes Urzędu miał także na względzie pogląd wyrażony przez Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 08.11.2004r., zgodnie z którym przy przesadnym uwzględnianiu w uzasadnieniach decyzji Prezesa Urzędu okoliczności łagodzących, nakładane na przedsiębiorców kary pieniężne mogą nie osiągnąć skutku prewencyjnego, zwłaszcza w zakresie prewencji ogólnej¹⁹.

W tym miejscu zaznaczyć trzeba, że naruszenie przez przedsiębiorcę przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów może nastąpić zarówno umyślnie (tj. wówczas, gdy dopuszczający się naruszenia miał taki zamiar), jak też nieumyślnie (tj. wtedy, gdy przedsiębiorca nie miał na celu podejmowania działań sprzecznych z przepisami tej ustawy). Kara pieniężna, zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy, może zostać nałożona także wówczas, gdy przedsiębiorca choćby nieumyślnie dopuścił się zakazanego działania.

Okoliczności przedmiotowej sprawy wskazują, że PTTK „Wisła” dopuszczając się naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów mogło pozostawać w nieświadomości, że przepisy tej ustawy mają zastosowanie również do tego rodzaju przedsiębiorców co stowarzyszenia. Stwierdzone naruszenie może tym samym wiązać się z istnieniem po stronie PTTK „Wisła” winy nieumyślnej. Jednakże z uwagi na to, iż przewodnicy są przedsiębiorcami świadczącymi w sposób profesjonalny usługi przewodnickie, brak wiedzy o tym, iż ustalanie cen za świadczenie usług może stanowić naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nie może stanowić usprawiedliwienia dla naruszenia przepisów tej ustawy, gdyż zgodnie z art. 83 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, każdy ma obowiązek przestrzegania prawa.

Przy wymierzaniu kary Prezes Urzędu zbadął również przesłankę „uprzedniego naruszenia przepisów ustawy” wynikającą z art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, stwierdzając, iż PTTK „Wisła” po raz pierwszy dopuścił się naruszenia przepisów ustawy, co jednakże pozostaje bez wpływu na wymiar kary pieniężnej.

Mając na uwadze powyżej wskazane okoliczności Prezes Urzędu postanowił o nałożeniu na PTTK „Wisła” kary pieniężnej w wysokości 1.035 PLN (słownie: tysiąc trzydziestu pięciu złotych), stanowiącej ok. 4,68%, kary maksymalnej jaka mogłaby być nałożona na tego przedsiębiorcę.

Stąd też orzeczono jak w punkcie II sentencji niniejszej decyzji.

¹⁹ Wyrok SOKIK z dnia 08.11.2004r. sygn. akt XVII Ama 81/03.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

III. Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 tej ustawy, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów tejże ustawy, przedsiębiorca lub związek przedsiębiorców, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania.

Niniejsze postępowanie antymonopolowe zostało wszczęte z urzędu. W jego wyniku Prezes Urzędu w punkcie I sentencji przedmiotowej decyzji stwierdził naruszenie przez PTTK „Wisła” art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania są dla Prezesa Urzędu wydatki związane z doręczaniem stronie pism w toku postępowania. W związku z powyższym Prezes Urzędu postanowił obciążyć PTTK „Wisła” kwotą kosztów w wysokości 41 PLN (słownie: czterdziestu jeden złotych).

W związku z powyższym orzeczono jak w punkcie III sentencji.

Koszty niniejszego postępowania, przedsiębiorca, obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000 w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 Kpc – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie III niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z 479³² § 1 i 2 Kpc, należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Maciej Fragsztajn
Dyrektor Delegatury